

SINTEZA OBSERVAȚIILOR
***la proiectele de măsuri ale Autorității Naționale pentru Administrare și
Reglementare în Comunicații de identificare, analiză și reglementare a
piețelor relevante corespunzătoare
serviciilor de linii închiriate - segmente terminale***

Perioada de consultare pentru *proiectele de măsuri ale Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de linii închiriate - segmente terminale*, publicate pe pagina de internet a ANCOM la data de 2 septembrie 2010, a expirat la data de 4 octombrie 2010.

Proiectele supuse consultării au avut drept scop evaluarea necesității definirii și, după caz, definirea unor piețe relevante susceptibile de a fi reglementate *ex ante* în ceea ce privește serviciile de linii închiriate – segmente terminale, precum și analizarea situației concurențiale pe piețele astfel definite, în sensul determinării eventualelor furnizori cu putere semnificativă, și stabilirea măsurilor de reglementare necesare pe piețele analizate în vederea eliminării problemelor concurențiale identificate.

Setul de proiecte supus consultării a cuprins următoarele documente:

a) expunere de motive la măsurile Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de linii închiriate – segmente terminale;

b) proiect de decizie a președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind identificarea piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice ale serviciilor de linii închiriate – segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps;

c) proiect de decizie a președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind obligațiile impuse operatorului cu putere semnificativă pe piața serviciilor de linii închiriate – segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps.

Piața relevantă identificată a fost piața națională a serviciilor de linii închiriate – segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps cuprinzând serviciile care oferă segmentul de linie închiriată - circuit total delimitat de un punct de interconectare pentru linii închiriate, situat la nivelul rețelei de transmisiuni regionale, al rețelei de transmisiuni locale subordonate sau al rețelei de acces subordonate, potrivit arhitecturii rețelei, și un punct terminal al rețelei situat în interiorul aceluiași județ cu punctul de interconectare, cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps, indiferent de tehnologiile ori de protocoalele sau interfețele utilizate. Pe această piață s-a propus desemnarea S.C. Romtelecom S.A. ca având putere semnificativă și impunerea unor obligații corespunzătoare în sarcina acestuia.

În conformitate cu dispozițiile art. 50 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 79/2002 privind cadrul general de reglementare a comunicațiilor, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 591/2002, cu modificările și completările ulterioare, ANCOM are obligația de a publica, pe pagina sa de internet, un material de sinteză a observațiilor primite cu privire la măsurile supuse consultării, care va preciza și poziția sa față de aceste observații.

Observațiile primite de către ANCOM în cursul perioadei de consultare cu privire la *proiectele de măsuri de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de linii închiriate – segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps*, se referă la următoarele aspecte:

I. Observații privind identificarea pieței cu amănuntul corespunzătoare serviciilor de linii închiriate și analiza situației concurențiale pe această piață

1. Se consideră că există indicii care pot duce la concluzia că serviciile de linii închiriate cu capacitatea de transmisie de 2 Mbps fac parte din aceeași piață relevantă a produsului cu serviciile de linii închiriate cu capacitatea de transmisie mai mare de 2 Mbps.

În susținerea acestei concluzii se aduc argumente exclusiv tehnice, legate de furnizarea serviciilor de linii închiriate cu capacitatea de transmisie de 2 Mbps (tehnologii și echipamente utilizate în furnizarea serviciilor), privite din punctul de vedere al ofertei, fără a se lua în considerare substituibilitatea din punctul de vedere al cererii, condițiile concurențiale de piață ori tarifele practicate pentru serviciile analizate. Astfel, se susține că pentru furnizarea serviciilor de linii închiriate cu capacitatea mai mică de 2 Mbps ($n \times 64$) este necesară folosirea unor echipamente suplimentare pentru demultiplexarea fluxurilor E1, fără a aminti faptul că furnizarea liniilor închiriate cu capacitatea de transmisie de 2 Mbps structurate (31×64) necesită utilizarea acelorași tipuri de echipamente, deși atunci când analizează tarifele pentru serviciile de linii închiriate cu capacitatea de transmisie de 2 Mbps același respondent susține că „*soluția tehnică de furnizare a serviciului poate presupune existența unui echipament de multiplexare de tip cross-connection (numit DXC) ce realizează multiplexarea celor 31 canale de 64 Kbps*”. Al doilea argument al respondentului se bazează pe faptul că „*tehnologiile utilizate în prezent de către operatorii alternativi ce dețin infrastructuri proprii, permit furnizarea liniilor închiriate de 2 Mbps pe baza soluțiilor tehnice deja implementate ceea ce asigură un grad ridicat de substituibilitate din punctul de vedere al ofertei între liniile închiriate cu capacitatea de 2 Mbps și cele cu capacități mai mari de 2 Mbps*”.

Așa cum am precizat și în Expunerea de motive la proiectele de măsuri, concluzia preliminară a ANCOM se bazează pe caracteristicile funcționale ale serviciilor furnizate, pe comportamentul cererii și al ofertei în cazul modificărilor de preț, precum și pe condițiile concurențiale în furnizarea serviciilor analizate. Astfel, ANCOM a concluzionat că diferența de preț între tarifele serviciilor de linii închiriate cu capacitatea imediat superioară celor de 2 Mbps (8 Mbps) și tariful pentru serviciile de linii închiriate cu capacitatea de transmisie de 2 Mbps este foarte mare, astfel încât o creștere de preț cu 5-10% (corespunzătoare testului monopolistului ipotetic) nu este de natură să conducă la substituirea celor două servicii. În plus, dacă se iau în considerare și investițiile specifice ale cumpărătorului în echipamente periferice, atunci motivația schimbării este și mai redusă.

În ceea ce privește substituibilitatea ofertei, ANCOM a concluzionat că un furnizor de servicii de linii închiriate de capacitate de transmisie mică nu va putea începe să furnizeze servicii de linii închiriate de capacități mari, ca răspuns la o creștere mică, dar semnificativă și de durată, a tarifelor. De asemenea, chiar dacă furnizorii de servicii de linii închiriate de capacități mari au posibilitatea tehnică de a furniza servicii de linii închiriate de capacități mici, ținând cont de investițiile considerabile necesare pentru furnizarea serviciilor de linii închiriate de capacități mari (de obicei, prin intermediul unor rețele de fibră optică) și de veniturile reduse care ar putea fi generate de furnizarea liniilor închiriate de capacități mici – nu ar exista rațiuni economice pentru o asemenea schimbare, în plus, operatorii alternativi fiind dezavantajați de lipsa ubicuității rețelelor proprii.

Trebuie avute în vedere, de asemenea, și condițiile concurențiale în care sunt furnizate serviciile de linii închiriate cu capacitatea de transmisie de 2 Mbps care susțin neincluderea acestora în piața serviciilor de linii închiriate cu capacitatea de transmisie mai mare de 2 Mbps. În acest sens, este important de menționat că S.C. Romtelecom S.A. deține pe segmentul serviciilor de linii închiriate cu capacitatea de transmisie de 2 Mbps o cotă de piață de peste 60% în funcție de numărul de circuite furnizate și, respectiv, de 56% în funcție de veniturile obținute, cote ce sugerează existența unei puteri semnificative pe piață, spre deosebire de serviciile de linii închiriate cu capacitatea de transmisie mai mare de 2 Mbps, unde cotele de piață ale competitorilor nu depășesc 40% nici în ceea ce privește numărul de linii furnizate și nici în ceea ce privește veniturile obținute.

De asemenea, în susținerea substituibilității liniilor închiriate cu capacitatea de 2 Mbps cu liniile închiriate cu capacitatea de până la 2 Mbps este important de evidențiat descrierea serviciilor de linii închiriate de pe pagina de internet a respondentului unde se face referire la ușurința cu care se poate trece de la o capacitate la alta în ceea ce privește liniile închiriate de capacitate de până la 2 Mbps, inclusiv - „*Trecere ușoară la o viteză superioară și invers în funcție de necesitățile clientului (gama disponibilă este de $n \times 64\text{Kbps}$, unde $n=1/16$ și 2 Mbps*”, în contradicție cu cele menționate în observațiile transmise.

II. Observații privind identificarea piețelor relevante de gros corespunzătoare serviciilor de linii închiriate – segmente terminale, analizarea situației concurențiale pe aceste piețe și identificarea furnizorului cu putere semnificativă

1. Similar cu observații transmise privind identificarea pieței cu amănuntul, se consideră că există indicii care pot duce la concluzia că serviciile de linii închiriate – segmente terminale cu capacitatea de transmisie de 2 Mbps fac parte din aceeași piață relevantă a produsului cu serviciile de linii închiriate – segmente terminale cu capacitate de transmisie mai mare de 2 Mbps.

Având în vedere faptul că liniile închiriate – segmente terminale constituie un element esențial în furnizarea serviciilor de linii închiriate – circuit total la nivelul pieței cu amănuntul, precum și datorită faptului că, din punct de vedere funcțional, nu există diferențe semnificative între serviciile de linii închiriate furnizate la nivelul pieței de gros și, respectiv, la nivelul pieței cu amănuntul, ANCOM consideră că argumentele prezentate anterior referitoare la segmentarea piețelor cu amănuntul în funcție de capacitatea de transmisie sunt aplicabile și la nivelul pieței de gros corespunzătoare serviciilor de linii închiriate - segmente terminale.

2. Este necesară restrângerea definirii segmentului corespunzător serviciilor de linii închiriate – segmente terminale ca fiind segmentul de linie închiriată - circuit total delimitat de un punct de interconectare pentru linii închiriate, situat la nivelul rețelei de transmisiuni regionale, al rețelei de transmisiuni locale subordonate sau al rețelei de acces subordonate, potrivit arhitecturii rețelei, și un punct terminal al rețelei situat în interiorul aceleiași localități cu punctul de interconectare, și având o lungime de cel mult 15 km. Un alt respondent nu este de acord cu restrângerea definiției serviciului de linii închiriate - segmente terminale considerând că numărul scăzut de linii închiriate - segmente terminale interjudețene furnizate în acest moment nu este un argument suficient pentru modificarea definiției.

În ceea ce privește observațiile primite cu privire la delimitarea între segmentul corespunzător serviciului de linii închiriate - segmente terminale și segmentul corespunzător serviciului de linii închiriate - segmente de trunchi menționăm că, așa cum se precizează și în Expunerea de motive, ANCOM a analizat structura și caracteristicile cererii și ale ofertei de servicii de linii închiriate puse la dispoziție sau achiziționate în perioada 2003 – 2009 și a evaluat măsura în care există alternative viabile pentru achiziționarea legăturii de transmisiuni din alte surse, în condițiile în care serviciul de linii închiriate - segmente terminale este definit ca:

a) segmentul de linie închiriată - circuit total delimitat de un punct de interconectare pentru linii închiriate, situat la nivelul rețelei de acces, și un punct terminal al rețelei;

b) segmentul de linie închiriată - circuit total delimitat de un punct de interconectare pentru linii închiriate, situat la nivelul rețelei de transmisiuni regionale, al rețelei de transmisiuni locale subordonate sau al rețelei de acces subordonate, potrivit arhitecturii rețelei, și un punct terminal al rețelei situat în interiorul aceluiași județ cu punctul de interconectare;

c) segmentul de linie închiriată – circuit total delimitat de un punct terminal și un punct de interconectare pentru linii închiriate situat la nivelul buclei locale, al rețelei de transport locale sau al rețelei de transport regionale.

În urma analizei efectuate pe piața serviciilor de linii închiriate – segmente de trunchi, piață considerată concurențială, s-a evidențiat faptul că există alternative viabile pentru asigurarea legăturilor de transmisiuni între municipiile reședință de județ, operatorii având posibilitatea achiziționării acestor servicii de la alți furnizori decât S.C. Romtelecom S.A. Concluzia este susținută de faptul că rețelele principalilor operatori de pe piața serviciilor de linii închiriate – segmente de trunchi sunt prezente în orașele mari reședință de județ. Astfel, S.C. Teletrans S.A. are puncte de prezență în 32 de municipii reședință de județ, S.C. Euroweb România S.A. poate furniza servicii de linii închiriate în cele mai mari 40 de municipii (orașe în care există și punct tehnic de prezență), S.C. Prime Telecom S.R.L. a dezvoltat rețele de fibră optică în majoritatea orașelor reședință de județ, având sedii teritoriale în Timișoara, Cluj, Iași și Constanța, iar între aceste orașe operează propria sa rețea de telecomunicații SDH, în timp ce S.C. GTS Telecom S.R.L. operează o rețea MPLS de 72,5 Gbit/sec cu 21 puncte de prezență deschise în marile orașe reședință de județ¹.

În plus, analiza informațiilor privind rețelele de transport operate de principalii furnizori de servicii de linii închiriate – segmente de trunchi a evidențiat faptul că aceștia sunt prezenți, în principal, în orașele mari reședință de județ și nu au capacitatea de a asigura o alternativă viabilă la serviciile S.C. Romtelecom S.A., pentru a asigura legătura între aceste orașe și celelalte localități din județ. Astfel, limitarea serviciului de linii închiriate – segmente terminale la o lungime de cel mult 15 km, în cadrul aceleiași localități ar conduce, practic, la imposibilitatea beneficiarilor de a furniza servicii de linii închiriate în afara localităților reședință de județ.

Prin urmare, ANCOM își menține poziția cu privire la definirea serviciului de linii închiriate segmente terminale ca reprezentând segmentul de linie închiriată - circuit total delimitat de un punct de interconectare pentru linii închiriate, situat la nivelul rețelei de transmisiuni regionale, al rețelei de transmisiuni locale subordonate sau al rețelei de acces subordonate, potrivit arhitecturii rețelei, și un punct terminal al rețelei situat *în interiorul aceleiași județ cu punctul de interconectare*, fără a stabili o limită a lungimii segmentului. De asemenea, având în vedere cele prezentate mai sus, ANCOM a concluzionat că restrângerea definiției serviciului de segmente terminale la limitele unui județ nu este de natură să conducă la restrângerea sau limitarea concurenței pe piață cu amănuntul.

3. Aplicarea testului celor 3 criterii pe piața serviciilor de linii închiriate – segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps, ar avea ca rezultat eliminarea acestora din lista piețelor relevante susceptibile de reglementare *ex ante* și, implicit, retragerea măsurilor de reglementare impuse în sarcina S.C. Romtelecom S.A., având în vedere că primele două criterii, existența unor bariere ridicate și netranzitorii la intrarea pe piață și, respectiv, absența caracteristicilor pieței analizate care să indice evoluția acestora către concurență efectivă, nu ar fi îndeplinite.

a) Nivelul costurilor fixe nerecuperabile la intrarea pe piață. Respondentul afirmă că în România există un număr considerabil de furnizori alternativi care operează rețele de acces dezvoltate la nivel local care ar putea intra pe piață pentru a oferi servicii de linii închiriate - segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps, singurul motiv pentru care aceștia nu au intrat până acum pe piață fiind reprezentat de nivelul scăzut al tarifelor practicate pe piață (reglementate de ANCOM). În plus, reglementarea pieței serviciilor de acces la elemente de infrastructură permite operatorilor alternativi să-și auto-furnizeze serviciile de linii închiriate - segmente terminale.

---

¹ Informațiile utilizate în prezentul document referitoare la rețelele furnizorilor de servicii de linii închiriate – segmente de trunchi sunt publicate pe paginile de internet ale acestora. În analiza de piață ANCOM a luat în considerare și informații suplimentare transmise de operatori la chestionarele autorității.

Așa cum se prezintă și la punctul 3.3.2. din Expunerea de motive, deși există un număr de furnizori alternativi care operează rețele de acces, ANCOM consideră că aceștia nu ar putea furniza cu ușurință și într-un interval scurt de timp servicii de linii închiriate la nivel de gros deoarece:

- din punct de vedere tehnic, nu ar putea fi furnizate servicii echivalente funcțional și calitativ serviciilor de linii închiriate;

- planurile de afaceri ale acestor furnizori au fost orientate către furnizarea de servicii utilizatorilor finali, astfel încât, pentru a fi în măsură să ofere servicii de linii închiriate - segmente terminale la nivelul unei piețe de gros, aceștia ar trebui să realizeze investiții considerabile;

- niciun alt operator nu ar putea intra pe piață asigurând o acoperire geografică a rețelei comparabilă cu cea a S.C. Romtelecom S.A.

În ceea ce privește nivelul tarifelor, menționăm faptul că remarca Autorității referitoare la nivelul redus al tarifelor pentru serviciile de linii închiriate se bazează pe analiza tarifelor cu amănuntul pentru serviciile de linii închiriate (tarife nereglementate), iar nu, așa cum sugerează respondentul, cu privire la tarifele de gros. De altfel, potrivit Deciziei președintelui ANRC nr. 1379/2003 privind interconectarea pentru linii închiriate – segmente terminale cu rețeaua publică de telefonie fixă, cu modificările și completările ulterioare, tarifele pentru serviciile de linii închiriate – segmente terminale s-au stabilit pe baza tarifelor practicate de S.C. Romtelecom S.A. pe piața cu amănuntul (stabilit în mod liber de acest furnizor), ajustate în vederea eliminării costurilor specifice pieței cu amănuntul. Mai mult, faptul că S.C. Romtelecom S.A. deține, la nivelul pieței cu amănuntul, o cotă de piață calculată în funcție de numărul de circuite cu capacitate de până la și inclusiv 2Mbps de 95,7% și de 65,4% calculată în funcție de venituri, iar la nivel de gros 63,1% calculată în funcție de numărul de circuite cu capacitatea de până la și inclusiv 2 Mbps și 69,1% calculată în funcție de venituri, indică, mai degrabă, faptul că tarifele de gros reglementate permit intrarea unor furnizori noi pe piață.

De asemenea, respondentul susține că reglementarea pieței serviciilor de acces la elemente de infrastructură permite operatorilor alternativi să-și auto-furnizeze serviciile de linii închiriate - segmente terminale, deși este de acord cu concluzia preliminară a Autorității referitoare la neinclusiunea în piață a serviciilor de acces la bucla locală. Însă, respondentul nu ține seama de cheltuielile care ar trebui suportate de operatorii alternativi, necesare pentru realizarea accesului la bucla locală, cheltuieli care pot fi acoperite doar în cazul accesării unui număr mare de bucle locale. Așa cum am arătat și în Expunerea de motive, în cazul accesului la bucla locală, există posibilitatea de a furniza servicii pe piața cu amănuntul doar abonaților deserviți de repartitorul principal la care se asigură accesul, spre deosebire de serviciile de linii închiriate - segmente terminale unde aria de furnizare este reprezentată de întreg județul în care se află punctul de interconectare. Mai mult decât atât, în cazul accesului la bucla locală este absolut necesară colocarea la repartitorul principal respectiv, precum și utilizarea unei legături de transmisiuni între echipamentul colocat și cel mai apropiat punct de acces la rețeaua beneficiarului (serviciul „backhaul”).

b) Economii de scară și de scop. Respondentul consideră că toți operatorii care dețin infrastructură proprie, prezenți pe piața serviciilor de linii închiriate, se bucură de economii de scară și de scop, susținându-și afirmația cu citate privind rețeaua de transport de pe paginile de internet ale unor furnizori de servicii de linii închiriate. *„De exemplu Prime Telecom, compania cu cea mai mare cotă de piață în funcție de numărul de circuite de linii închiriate – segmente terminale cu capacitatea de transmisie mai mare de 2 Mbps operează o rețea proprie de fibră optică „în majoritatea orașelor reședințe de județ, având sedii teritoriale în Timișoara, Cluj, Iași și Constanța; între aceste orașe Prime Telecom operează propria sa rețea de telecomunicații SDH cu o capacitate instalată de 4 lambda”². De asemenea, RDS&RCS menționează pe site-ul propriu faptul că investesc în „punerea la punct a rețelei naționale proprii de comunicație, având în prezent peste **3500 de km**, cu o arhitectură inelară complet redundantă”³. De asemenea, Orange se bucură de o acoperire ubicuă a teritoriului și a populației.”*

² Pagina de internet a S.C. Prime Telecom S.R.L.: <http://www.primetelecom.ro/despre.php>

³ Pagina de internet a S.C. RDS&RCS S.A.: <http://www.rdsnet.ro/reteaua/reteaua.htm>

ANCOM consideră că operatorul fost monopolist beneficiază de economii de scară superioare concurenților săi: prin volumele de producție semnificative atât la nivelul pieței de gros cât și la nivelul pieței cu amănuntul, acesta poate avea un cost mediu de producție mai mic decât al unui alt operator. Aceste economii de scară pot fi identificate în activitatea fostului operator monopolist prin numărul mare de clienți de la nivelul rețelei de acces, care permite o amortizare mai rapidă a investițiilor. Invers, ținând cont și de faptul că economiile de scară și scop de la nivelul pieței cu amănuntul sunt translatabile la nivelul pieței de gros, un operator care dorește să concureze cu operatorul fost monopolist va reduce, de exemplu, tarifele cu amănuntul, fiind mai dificilă recuperarea costurilor. Acest lucru îi va crește profilul de risc financiar prin extinderea perioadei de amortizare a investiției.

În plus, operatorul fost monopolist se bucură și de economii de scop importante față de concurenții săi, prin distribuirea costurilor fixe ale rețelei de acces la o gamă mult mai largă de servicii furnizate atât la nivelul pieței cu amănuntul, cât și la nivelul pieței de gros.

De asemenea, exemplele prezentate de respondent nu susțin afirmația acestuia privind existența economiilor de scară și de scop, ci indică doar un nivel de concurență crescut pe piața de servicii de linii închiriate - segmente de trunchi, lucru recunoscut, de altfel, și de Autoritate.

c) Controlul unei infrastructuri greu de duplicat. Respondentul consideră că existența unui număr ridicat de infrastructuri alternative de acces cu acoperire națională și numărul mare de operatori care instalează și operează rețele proprii la nivel local, evidențiază depășirea barierelor structurale la intrarea pe piață, la scară națională. De asemenea, consideră că prezența unor infrastructuri de transport locale cu acoperire națională capabile să asigure accesul la nivelul utilizatorilor finali fie prin propriile rețele de acces, fie pe baza utilizării serviciilor de acces la infrastructura fizică (bucla locală) furnizate de către S.C. Romtelecom S.A., ar trebui să conducă la concluzia că barierele structurale existente la intrarea pe piață în cazul serviciilor de linii închiriate – segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps sunt reduse și tranzitorii.

Așa cum am precizat mai sus, existența unor rețele de acces dezvoltate pentru furnizarea altor servicii de comunicații electronice nu este suficientă pentru a concluziona că barierele la intrarea pe piața serviciilor de linii închiriate – segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps sunt reduse și tranzitorii. De altfel, Autoritatea, în Expunerea de motive, a subliniat faptul că operatorii alternativi au intrat recent pe piață, iar rețelele lor de acces nu au acoperire teritorială mare. Astfel, singurul furnizor de servicii de linii închiriate – segmente terminale cu rețea de acces dezvoltată este S.C. RCS & RDS S.A.

Prin urmare, ANCOM își menține poziția cu privire la existența unor bariere ridicate și netranzitorii la intrarea pe piața serviciilor de linii închiriate - segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps.

d) Absența caracteristicilor pieței analizate care să indice evoluția acesteia către concurență efectivă. Respondentul consideră că analiza evoluției cotei de piață trebuie realizată dintr-o perspectivă dinamică, în asociere directă cu evoluția numărului de circuite și, respectiv, a veniturilor înregistrate pe piața respectivă.

ANCOM a luat în considerare la analiza condițiilor concurențiale pe piața serviciilor de linii închiriate - segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps inclusiv cotele de piață calculate în funcție de venituri, precum și dinamica acestora, S.C. Romtelecom S.A. deținând în anul 2009 cea mai mare cotă de piață pe segmentul liniilor închiriate - segmente terminale de capacitate de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps, respectiv 69,14%. În același timp, este important de precizat că veniturile au înregistrat o creștere importantă în anul 2009 față de anul 2008, respectiv de peste 50%, de la 32,2 milioane lei în anul 2008 la 49,4 milioane lei în anul 2009, iar împreună cu informațiile din datele statistice raportate pentru semestrul I 2010 care arată o creștere ușoară a numărului de linii

închiriate - segmente terminale capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps, de la 6.847 la sfârșitul anului 2009 la 7.194 la jumătatea anului 2010, demonstrează că piața nu se află în continuă scădere, așa cum precizează respondentul.

În concluzie, argumentele de mai sus susțin opinia ANCOM că „testul celor trei criterii” este îndeplinit pentru piața de gros a serviciilor de linii închiriate - segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps, aceasta fiind susceptibilă de reglementare *ex ante*.

4. Nu sunt îndeplinite criteriile necesare pentru a considera că piața serviciilor de linii închiriate – segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps nu este concurențială, observațiile transmise referindu-se, în principal, la următoarele aspecte:

a) principala cauză a menținerii cotei de piață ridicate se datorează măsurilor de reglementare impuse anterior de către Autoritate și, prin urmare, se consideră că acest criteriu nu poate fi utilizat ca măsură a puterii de piață și, implicit, ca justificare a menținerii măsurilor de reglementare când tocmai aceste măsuri de reglementare au condus la existența puterii pe piață;

b) în ceea ce privește barierele la intrarea pe piață, în România există în prezent un număr considerabil de furnizori alternativi care operează rețele de acces dezvoltate la nivel local, care ar putea intra pe piață pentru a oferi servicii de linii închiriate - segmente terminale;

c) barierele întâlnite de utilizatori la schimbarea furnizorului sunt ne semnificative, iar diferențele de tarife între operatori, care influențează semnificativ utilizatorul în alegerea furnizorului, se datorează în mare parte măsurilor de reglementare impuse de către ANCOM;

d) referitor la puterea de contracarare a cumpărătorilor, beneficiarii liniilor închiriate - segmente terminale cu capacitatea de până la 2 Mbps au posibilitatea să le înlocuiască fie cu alte tipuri de servicii, fie cu servicii de linii închiriate de capacități mai mari. Respondentul își argumentează afirmația prin prisma evoluției pieței în ultimii ani.

a) Pe piața serviciilor de linii închiriate - segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps sunt activi 12 operatori alternativi, care dețineau o cotă de piață de 36,99% în 2009, în creștere față de 2005 (22,58%), creșterea fiind de 14,4 puncte procentuale în cinci ani. Așa cum precizează și Instrucțiunile CE, faptul că furnizorul identificat ca având putere semnificativă pe piață înregistrează scăderi progresive ale cotei de piață, poate fi un indiciu al creșterii gradului de concurență pe respectiva piață, dar această evoluție nu este suficientă pentru a considera că identificarea unui furnizor cu putere semnificativă pe piața analizată nu este justificată.

Așa cum se menționează în Expunerea de motive, ANCOM apreciază că existența unor cote de piață ridicate nu este, în sine, suficientă pentru a constitui baza desemnării unui furnizor cu putere semnificativă pe piață, și că există și alți factori care contribuie sau contracarează puterea semnificativă pe piață și, în consecință, trebuie luați în considerare. Așadar, ANCOM nu consideră că existența unor cote de piață ridicate este, prin ea însăși, determinantă pentru a identifica operatorii cu putere semnificativă pe piața relevantă. Este importantă examinarea unui set de factori suplimentari cum ar fi, barierele la intrarea pe piață și concurența potențială, controlul asupra unei rețele sau infrastructuri asociate, greu de duplicat, integrarea pe verticală, barierele întâlnite de utilizatori la schimbarea furnizorului sau puterea de contracarare a cumpărătorilor.

De asemenea, trebuie subliniat faptul că afirmația respondentului că menținerea cotei sale de piață pe piața de gros se datorează tarifelor reglementate foarte scăzute iar dereglementarea acestora ar conduce la creșterea concurenței pe piața de gros, permițând intrarea pe piață a altor furnizori, nu se susține. Astfel, gradul de concurență pe piața cu amănuntul, acolo unde tarifele nu sunt reglementate,

este mult mai redus decât la nivelul pieței de gros, S.C. Romtelecom S.A. deținând o cotă de piață în funcție de numărul de circuite de 95,7% pe piața cu amănuntul, față de 63% pe piața de gros.

b) Argumentele cu privire la existența barierelor la intrarea pe piață și controlul unei rețele greu de duplicat, prezentate la punctul II.3, precum și cele din Expunerea de motive, sunt suficiente pentru a menține poziția ANCOM privind existența puterii semnificative pe piață.

c) Respondentul nu a adus argumente pentru susținerile sale. Așa cum am prezentat și în Expunerea de motive, ANCOM consideră, de exemplu, că 13 - 20% din costurile totale înregistrate de utilizator (echivalentul taxei de conectare pentru o linie închiriată de 2 Mbps pe o distanță de 100 km furnizată pentru o perioadă de 12 luni) reprezintă o barieră semnificativă la schimbarea furnizorului.

d) În ceea ce privește observația cu privire la puterea de contracarare a cumpărătorilor este important de adăugat că niciun client al operatorului fost monopolist nu se află în poziția care să-i permită negocierea unor termeni contractuali mai buni, întrucât, așa cum reiese și din răspunsul fostului operator monopolist la chestionarul transmis de ANCOM, niciunul dintre clienții săi nu generează mai mult de 5% din veniturile din furnizarea de linii închiriate la nivelul pieței de gros. De asemenea, referitor la posibilitatea de a înlocui serviciile de linii închiriate - segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2Mbps cu alte tipuri de servicii (IP) pe care o invocă respondentul, considerăm că pe orizontul de timp al analizei de piață, cu excepția unor cazuri limitate, liniile închiriate nu pot fi substituite cu serviciile IP. Așa cum de altfel declară și unul dintre respondenții la chestionarul transmis de ANCOM, *„Diferențele semnificative privind calitatea serviciilor, securitatea, tarifele (liniile închiriate sunt mult mai scumpe pentru că sunt oferite pe infrastructură dedicată în comparație cu serviciile IP care sunt oferite pe infrastructură partajată) și funcționalitatea acestora (de exemplu, scalabilitatea) demonstrează că cele două tipuri de servicii sunt complementare și nu substituibile.”* În ceea ce privește substituibilitatea cu serviciile de linii închiriate cu capacitatea de transmisie mai mare de 2 Mbps, analiza a fost făcută deja în Expunerea de motive, precum și la punctul I.1 de mai sus, cele două produse diferințându-se atât din punctul de vedere al funcționalității, cât și al prețului.

Mai mult, așa cum am prezentat mai sus, din punctul de vedere al veniturilor, piața a înregistrat o creștere importantă, argumentele aduse în acest sens că utilizatorii substituie serviciile de linii închiriate cu alte servicii, rezultând o scădere a volumului pieței, nefiind reale.

III. Observații privind obligațiile ce urmează a fi impuse operatorului cu putere semnificativă pe piața serviciilor de linii închiriate segmente terminale cu capacități de inclusiv 2 Mbps

1. Un respondent consideră oportună retragerea obligațiilor de pe piața serviciilor de linii închiriate - segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps unde punctul terminal al rețelei nu este situat în interiorul aceluiași județ cu punctul de interconectare, dar susține că menținerea unei perioade de tranziție de un an să fie aplicabilă doar serviciilor furnizate, nu și noilor cereri.

Propunerea ANCOM în ceea ce privește retragerea obligațiilor de pe piața serviciilor de linii închiriate - segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps unde punctul terminal al rețelei nu este situat în interiorul aceluiași județ cu punctul de interconectare a fost de acordare a unei perioade de tranziție de 1 an furnizorilor care beneficiază în acest moment de servicii de genul celor menționate mai sus și care sunt afectați de această măsură, fiind vorba de o continuare a furnizării acestor servicii, în aceleași condiții ca cele asigurate la data adoptării măsurilor, pentru perioada de tranziție. Astfel, cererile noi de servicii de linii închiriate - segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps unde punctul terminal al rețelei nu este situat în interiorul

aceluiași județ cu punctul de interconectare vor fi tratate de către S.C. Romtelecom S.A. în mod similar serviciilor comerciale oferite la nivelul pieței de gros. Totuși, pentru a elimina eventualele neclarități, ANCOM va modifica proiectul deciziei privind obligațiile impuse operatorului cu putere semnificativă pe piața serviciilor de linii închiriate – segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps.

2. Termenul de 5 zile lucrătoare pentru comunicarea refuzului furnizării serviciilor de interconectare pentru linii închiriate – segmente terminale nu este suficient decât dacă cererea poate fi satisfăcută în termenii și condițiile standard. Având în vedere faptul că S.C. Romtelecom S.A. are obligația de a oferi soluții alternative, determinarea acestora putând prelungi termenul cu o perioadă semnificativă, respondentul consideră că termenul de 5 zile lucrătoare este mult prea scurt și nu oferă timpul necesar soluționării adecvate a cererilor solicitanților, propunând stabilirea acestuia la 15 zile lucrătoare.

ANCOM reiterează că furnizarea serviciilor de linii închiriate – segmente terminale trebuie să se realizeze de îndată ce este posibil, în termeni și condiții corecte și rezonabile, iar orice refuz de furnizare a acestor servicii trebuie justificat și comunicat, în scris, solicitantului și ANCOM într-un termen rezonabil. La stabilirea acestui termen la cel mult 5 zile lucrătoare de la data primirii cererilor inițiale sau ulterioare de interconectare pentru linii închiriate - segmente terminale, ANCOM a avut în vedere termenul stabilit anterior de 5 zile lucrătoare pentru comunicarea refuzului furnizării serviciilor de gros reglementate, atât în cazul serviciilor de interconectare în vederea terminării, originării și tranzitului apelurilor, precum și în cazul serviciilor de acces necondiționat la bucla locală. ANCOM nu a identificat nicio caracteristică specifică a serviciilor de linii închiriate – segmente terminale care să determine cu necesitate stabilirea unui termen mai mare în cazul acestor servicii.

Mai mult, termenul propus, de 15 zile lucrătoare, depășește chiar termenul maxim de livrare a liniilor închiriate – segmente terminale.

3. Având în vedere că există un acord standard de interconectare publicat pe pagina de internet a S.C. Romtelecom S.A., obligația de a publica un contract standard de interconectare pentru linii închiriate – segmente terminale este îndeplinită, nefiind necesare alte acțiuni suplimentare.

ANCOM reiterează că menținerea obligației de transparență, inclusiv în ceea ce privește publicarea unui acord de interconectare pentru linii închiriate – segmente terminale, este oportună și proporțională în sarcina furnizorului cu putere semnificativă pe piața serviciilor de linii închiriate - segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps, permițând ANCOM să monitorizeze modul în care sunt respectate obligațiile referitoare la controlul tarifelor și nediscriminare.

Mai mult, considerăm că publicarea unor condiții transparente pentru furnizarea serviciilor de linii închiriate – segmente terminale este cu atât mai necesară cu cât furnizarea acestora și a serviciilor de interconectare în vederea originării, tranzitului și terminării apelurilor reglementate în rețeaua S.C. Romtelecom S.A. nu se realizează în mod legat.

De asemenea, ANCOM precizează că S.C. Romtelecom S.A. poate menține structura actuală a ORI, inclusiv în ceea ce privește separarea condițiilor generale contractuale de furnizare a serviciilor de interconectare de condițiile de furnizare a serviciilor de interconectare pentru linii închiriate – segmente terminale, modificând prevederile ORI în mod corespunzător cu obligațiile impuse prin prezentul pachet de măsuri.

4. Având în vedere numărul mare de cereri de interconectare pentru linii închiriate – segmente terminale ce sunt primite zilnic de către S.C. Romtelecom S.A. prin intermediul poștei electronice, acesta solicită ANCOM asigurarea posibilității de a transmite ANCOM aceste cereri prin intermediul poștei electronice.

ANCOM confirmă că S.C. Romtelecom S.A. poate transmite cererile de interconectare pentru linii închiriate – segmente terminale reglementate, și, respectiv, de pe fiecare dintre cererile ulterioare, de modificare, completare sau retragere a cererii inițiale prin intermediul poștei electronice.

5. Se consideră că termenul scurt de livrare a liniilor închiriate – segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps, de 10 zile lucrătoare, propus în proiectul deciziei, face imposibilă implementarea ca termen maxim, deoarece operațiunile cu amănuntul ale S.C. Romtelecom S.A. ar fi discriminate în favoarea operațiunilor de la nivelul pieței de gros. Astfel, se solicită ANCOM stabilirea acestui termen la cel puțin 20 de zile lucrătoare sau definirea acestuia ca termen mediu de punere la dispoziție.

Stabilirea termenului de livrare a liniilor închiriate – segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps la cel puțin 20 de zile lucrătoare presupune în fapt stabilirea unui termen mai mare decât cel existent de 20 de zile calendaristice (circa 14 zile lucrătoare) pentru 95% din liniile închiriate - segmente terminale analogice și capacitățile standard până la 2 Mbps. Având în vedere faptul că metodologia curentă de determinare a termenelor maxime de furnizare a liniilor închiriate – segmente terminale, precum și nivelul acestora, au fost stabilite în 2003 rezultă necesitatea revizuirii acestora ținând cont de condițiile existente în acest moment în ceea ce privește furnizarea liniilor închiriate – segmente terminale.

De asemenea, stabilirea unui termen mediu de livrare a liniilor închiriate – segmente terminale ridică o serie de dificultăți operaționale în ceea ce privește monitorizarea acestei obligații și acordarea despăgubirilor în cazul nerespectării acestui termen.

Pe de altă parte, având în vedere modalitatea propusă de stabilire a acestui termen, respectiv la nivelul termenului mediu de livrare a liniilor închiriate – segmente terminale în anul 2009, ANCOM consideră întemeiate temerile respondentului cu privire la imposibilitatea respectării acestui termen în 100% din cazurile de furnizare a serviciilor de linii închiriate – segmente terminale.

În aceste condiții, având în vedere termenele de livrare trimestriale a liniilor închiriate – segmente terminale în anul 2009, ANCOM va stabili termenul de livrare a liniilor închiriate – segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps la nivelul maxim înregistrat de termenele de livrare trimestriale a liniilor închiriate – segmente terminale în anul 2009, respectiv 12 zile lucrătoare. ANCOM va monitoriza informațiile puse la dispoziție de S.C. Romtelecom S.A. cu privire la acest termen în vederea ajustării acestuia, dacă este cazul.

6. Un respondent consideră că prevederea conform căreia acordurile de interconectare pentru linii închiriate – segmente terminale reglementate se încheie pe durata nedeterminată, dacă Beneficiarul nu solicită încheierea pe durata determinată, face imposibilă în viitor modificarea condițiilor contractuale de furnizare a serviciilor de linii închiriate - segmente terminale în favoarea S.C. Romtelecom S.A., chiar dacă aceste modificări sunt aprobate de către ANCOM. De asemenea, referitor la interzicerea includerii unei clauze de denunțare unilaterală a contractului, se consideră că este excesivă și poate prejudicia grav interesele S.C. Romtelecom S.A. Astfel, respondentul solicită eliminarea prevederii sau includerea unor excepții care să includă, pe lângă cazurile în care poate fi invocată culpa beneficiarului, situațiile în care starea unor elemente ale rețelei sau capacitatea operațională de întreținere a acestora nu mai permit furnizarea în condiții rezonabile a serviciilor.

În ceea ce privește eventuala restrângere a drepturilor S.C. Romtelecom S.A. prin inserarea în acordurile de interconectare pentru linii închiriate – segmente terminale a unor clauze privind încheierea acestor acorduri pe durată nedeterminată, în cazul în care Beneficiarii nu solicită încheierea acestora pe

durată determinată, ANCOM consideră că o asemenea clauză nu este de natură să împiedice eventuala modificare a prevederilor acordului de interconectare.

În primul rând, respondentul confundă problema duratei contractului cu cea a modificării acestuia. Existența unui acord pe durată nedeterminată nu este de natură să facă imposibilă modificarea acestuia, așa cum afirmă respondentul, neexistând, sub aspectul modificării, diferențe între contractele încheiate pe durată determinată și cele pe durată nedeterminată.

Menționăm în acest context și prevederile proiectului de decizie supus consultării, care se referă atât la încheierea, cât și la modificarea acordurilor de interconectare, nefiind făcută diferența între acordurile încheiate pe durată determinată și cele încheiate pe durată nedeterminată. Prin urmare, există reguli exprese care reglementează și situația modificării acordurilor de interconectare, reguli aplicabile indiferent dacă este vorba despre acorduri de interconectare pe durată determinată sau nedeterminată.

În ceea ce privește eventuala prejudiciere a intereselor S.C. Romtelecom S.A. prin interzicerea dreptului de a denunța unilateral acordul de interconectare indiferent de cauza acestei denunțări, considerăm că această prevedere nu este menită să evite apariția unor eventuale abuzuri.

Scopul interdicției inserării în acordurile de interconectare încheiate pe durată nedeterminată a unor clauze privind denunțarea unilaterală este acela de a înlătura posibilitatea transformării acestor acorduri, prin voința unilaterală a unei părți, în acorduri pe durată determinată. Așa cum rezultă din art. 19, Beneficiarul este acela care trebuie să aibă inițiativa privind încheierea unui acord pe durată determinată. În măsura în care acesta nu și-a exprimat voința în acest sens, admiterea posibilității denunțării prin voința unilaterală a Operatorului ar înlătura beneficiul oferit de art. 19, acordurile de interconectare devenind astfel, în fapt, pe durată determinată prin voința S.C. Romtelecom S.A.

Pe de altă parte, în ceea ce privește modificările contractuale realizate la solicitarea S.C. Romtelecom S.A., aprobate de ANCOM, precizăm că autoritatea de reglementare și-a exprimat deja punctul de vedere cu privire la realizarea acestor modificări, considerând, spre exemplu, referitor la tarifele practicate, că aceasta poate solicita modificarea, atâta timp cât se respectă principiile transparenței și nediscriminării, iar modificarea vizează stabilirea unui nivel al tarifelor egal sau mai mic decât nivelul reglementat.

Conform regulilor generale aplicabile în materie contractuală, oricare dintre părțile unui acord are dreptul de a solicita desființarea (rezoluțiunea/rezilierea) acestuia, cu îndeplinirea anumitor condiții. Denunțarea unilaterală este, asemeni rezoluțiunii și rezilierii, o modalitate prin care se ajunge la desființarea contractului, fiind de fapt o veritabilă excepție de la principiul irevocabilității actelor juridice, reprezentând posibilitatea desființării (revocării) acestora la cererea uneia (unora) dintre părțile actului.

Părțile care, prin simplul lor acord de voință (*mutuus consensus*) au dat naștere unui contract, au posibilitatea să îl revoce printr-un acord simetric. Dacă legea acordă valoare de principiu posibilității revocării bilaterale a contractelor, *per a contrario* interzice denunțarea lor unilaterală. Este totuși posibil, *cu titlu de excepție*, ca în cazuri expres și limitativ prevăzute, legea civilă să autorizeze denunțarea unilaterală a unor contracte. Prin urmare, eventuala conservare a dreptului S.C. Romtelecom S.A. de a denunța unilateral acordurile de interconectare, fără a exista nici o constrângere în ceea ce privește condițiile acestei denunțări, nu poate produce efecte, având un caracter pur potestativ din partea acesteia.

Nu pot fi admise nici circumstanțierile pe care le propune respondentul, în sensul cuprinderii în art. 19 a unor situații în care este permisă denunțarea unilaterală precum desființarea din culpa beneficiarului sau atunci când starea unor elemente ale rețelei sau capacitatea operațională de întreținere a acestora nu mai permite furnizarea în condiții rezonabile a serviciilor.

Astfel, precizarea cazurilor în care se poate invoca culpa beneficiarului nu este necesară întrucât aceste cazuri constituie situații tipice de desființare a acordului prin rezoluțiune/reziliere. Or, dreptul de a solicita rezoluțiunea/rezilierea unui contract pentru motive ce țin de neexecutarea culpabilă a obligațiilor este un beneficiu acordat de legea civilă, care există indiferent dacă părțile se referă sau nu la acesta în cuprinsul acordului lor.

În ceea ce privește situațiile precizate de către respondent în care starea unor elemente ale rețelei sau capacitatea operațională de întreținere a acestora nu mai permit furnizarea în condiții

rezonabile a serviciilor, ANCOM precizează că, în conformitate cu prevederile art. 5 alin. (3) din proiectul de decizie supus consultării, S.C. Romtelecom S.A. nu poate refuza furnizarea serviciului de interconectare pentru linii închiriate - segmente terminale reglementate, cu excepția cazurilor în care aceasta nu este fezabilă din punct de vedere tehnic, pune în pericol integritatea rețelei sau perturbă în mod semnificativ furnizarea propriilor servicii, iar refuzul S.C. Romtelecom S.A. trebuie să fie temeinic justificat și transmis atât solicitantului cât și ANCOM.

De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (4) din același proiect, S.C. Romtelecom S.A. are obligația de a publica în ORI orice limitare privind furnizarea serviciilor de interconectare pentru linii închiriate – segmente terminale reglementate sau a altor servicii, precum și data estimativă când limitarea în cauză va fi înlăturată.

De fapt, situațiile în care starea unor elemente ale rețelei sau capacitatea operațională de întreținere a acestora nu mai permit furnizarea în condiții rezonabile a serviciilor nu constituie elemente legate de ideea de denunțare unilaterală, ci mai degrabă de cea de risc al contractului. În măsura în care intervine o situație ce face imposibilă executarea de către Beneficiar a obligațiilor al căror debitor este, se pune problema riscului contractului, existând două consecințe posibile:

- fie reducerea, în mod corespunzător, a contraprestațiilor ce ar urma să fie executate,
- fie desființarea, în întregime, a contractului, în măsura în care partea care ar putea fi executată nu ar asigura satisfacerea scopului pentru care a fost încheiat contractul.

Având în vedere cele de mai sus, considerăm că nu este necesară modificarea proiectului deciziei cu privire la durata contractelor sau eliminarea prevederilor legate de interzicerea clauzei de denunțare unilaterală.

7. Pentru a asigura respectarea principiului nediscriminării și pentru a asigura operatorilor care beneficiază de serviciul de linii închiriate - segmente terminale posibilitatea de a controla respectarea parametrilor asumați de S.C. Romtelecom S.A., un respondent consideră că termenul de remediere a defecțiunilor trebuie exprimat în mod clar și nu prin raportare la un termen aplicabil pe piața cu amănuntul.

ANCOM precizează că, prin prevederile referitoare la termenul de remediere a defecțiunilor, atât pentru liniile închiriate – segmente terminale digitale cât și pentru cele analogice, se intenționează prevenirea discriminării între propriile servicii sau serviciile furnizate persoanelor din același grup și operatorii cu care S.C. Romtelecom S.A. concurează pe piața cu amănuntul.

Astfel, în cazul liniilor închiriate – segmente terminale digitale, pentru fiecare din indicatorii de disponibilitate precizați, pornind de la oferta de pe piața cu amănuntul de linii închiriate - circuit total, S.C. Romtelecom S.A. va publica termene maxime de remediere a defecțiunilor pentru fiecare indicator de disponibilitate oferit. În conformitate cu condițiile de furnizare a serviciilor de linii închiriate pe piața cu amănuntul, termenul maxim de remediere a defecțiunilor este de 7 ore aferent indicatorului „standard”, termen care include atât perioada de notificare a deranjamentului, cât și perioada de notificare a remedierii defecțiunii.

În ceea ce privește liniile închiriate - segmente terminale analogice, ANCOM a stabilit termenele maxime de efectuare a reparațiilor la nivelul termenelor maxime de efectuare a reparațiilor aferente liniilor închiriate – circuit total furnizate de către S.C. Romtelecom S.A. pe piața cu amănuntul. Conform ofertei S.C. Romtelecom S.A. pentru liniile închiriate analogice de pe piața cu amănuntul, termenul maxim de remediere a unei defecțiuni este de 48 de ore de la înregistrarea acesteia. Despăgubirile pentru efectuarea cu întârziere a reparațiilor liniilor închiriate - segmente terminale analogice vor fi stabilite de către părți prin acordul-cadru de interconectare și vor consta în compensarea tarifului de utilizare aferent perioadei de nefuncționare a serviciului.

De asemenea, ANCOM menține în sarcina S.C. Romtelecom S.A. obligația de a publica pe pagina sa de internet, de a actualiza trimestrial și de a transmite ANCOM setul de indicatori statistici referitor la furnizarea serviciilor de linii închiriate - segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până și

inclusiv 2 Mbps, precum și la furnizarea serviciilor de linii închiriate – circuit total. Publicarea acestor indicatori asigură instrumentele necesare pentru monitorizarea respectării obligației de nediscriminare, precum și pentru monitorizarea respectării obligației de acces.

8. Stabilirea unui nivel maxim al tarifelor pentru serviciile de linii închiriate - segmente terminale cu capacitatea de până la și inclusiv 2 Mbps va determina menținerea unui grad scăzut de atractivitate pentru alți furnizori pentru a intra pe această piață. Se propune reglementarea tarifelor pe această piață prin interzicerea practicării unor tarife excesive, fără stabilirea unor plafoane maxime.

ANCOM nu împărtășește opinia respondentului, iar concluziile analizei detaliate cuprinse în Expunerea de motive sunt fundamentate pe un ansamblu de aspecte în interdependența lor, iar nu pe unul singur luat în izolare. Mergând pe raționamentul propus de respondent, ar însemna că orice plafonare a tarifelor prin reglementare nu îngreudește/limitează manifestarea unui ipotetic abuz de poziție dominantă, ci din contră, permanentizează dominanța, ipoteză contrazisă atât de fundamentele analizelor de piață *ex-ante*, cât și de realitate: obligația S.C. Romtelecom S.A. de a furniza servicii de linii închiriate - segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps la tarifele reglementate nu a reprezentat o piedică pentru alți furnizori de a oferi servicii pe această piață, fapt relevat de existența operatorilor alternativi care furnizează astfel de servicii⁴. Scopul reglementării este acela de a răspunde posibilității de exercitare a unui comportament abuziv prin simularea condițiilor unei piețe competitive, în această categorie încadrându-se și obligația de control al tarifelor, inclusiv de fundamentare a acestora în funcție de costuri. Modelul de calculație a costurilor de tip LRAIC+, dezvoltat de către S.C. Deloitte Consultanță S.R.L. și Deloitte Business Consulting S.A. pentru ANCOM, asigură semnalele economice corecte pentru fundamentarea deciziei de a investi în rețele de acces similare sau de a cumpăra servicii prin intermediul rețelei existente.

Referitor la cea de a doua afirmație, reiterăm în primul rând că s-a demonstrat că nu există o substituibilitate între serviciile de linii închiriate - segmente terminale cu capacitatea de transmisie de până la și inclusiv 2 Mbps și cele de capacități mai mari, acestea fiind incluse în piețe distincte. În același timp, nu înțelegem logica argumentației respondentului: pe de o parte, dacă într-adevăr constrângerile indirecte impuse de tarifele liniilor închiriate de mare capacitate oferite de alți operatori ar fi fost suficient de mari, S.C. Romtelecom S.A. ar fi fost stimulat să practice în mod voluntar tarife sub nivelurile maxime reglementate în runda anterioară pentru liniile închiriate de până la și inclusiv 2 Mbps, astfel încât plafonarea maximă ar fi fost irelevantă în fapt. Or, propunerea respondentului pare a viza, din contră, o creștere a tarifelor, în urma relaxării regimului de reglementare. Pe de altă parte, mergând pe raționamentul propus de respondent, cum constrângerile indirecte de preț sunt bidirecționale, dacă într-adevăr plafonarea tarifelor ar afecta atractivitatea de a oferi serviciile respective de către competitori, reducerea tarifelor datorată constrângerilor indirecte de preț ar conduce la accentuarea dominanței.

În concluzie, ANCOM își menține poziția exprimată în cuprinsul Expunerii de motive, confirmată de practica de reglementare, că doar impunerea obligației de fundamentare a tarifelor în funcție de costuri poate constrânge operatorul dominant să practice tarife la un nivel eficient. Astfel, prin dezvoltarea modelului de calculație a costurilor, ANCOM dispune de instrumentul cel mai eficient care determină acest nivel pentru serviciile oferite prin intermediul rețelei de acces.

---

⁴ Cota de piață a operatorilor alternativi în ceea ce privește serviciile de linii închiriate - segmente terminale, la nivel de gros, cu capacitatea de până la și inclusiv 2 Mbps, a crescut de la 23% în 2005, la 37% în 2009.

9. Scăderea tarifelor pentru legătura de acces aferentă liniilor închiriate - segmente terminale cu capacitatea de 2 Mbps nu este susținută de structura reală de cost, deoarece modelul nu are în vedere elemente precum costurile operaționale specifice serviciilor de linii închiriate caracterizate de cerințe de calitate superioare, utilizarea unor soluții pe fibră optică, utilizarea unui număr mai mare de echipamente HDSL în funcție de lungimea perechii de cupru sau soluția de furnizare a liniilor închiriate structurate.

Cheltuielile operaționale incluse în model sunt cele aferente rețelei de acces, astfel încât să fie asigurate atât calitatea serviciilor oferite prin intermediul rețelei de acces în ansamblul său, cât și nivelul de eficiență caracteristic fiecărui serviciu. De altfel, informațiile privind cheltuielile operaționale directe utilizate în model, aferente echipamentelor necesare pentru furnizarea serviciilor de linii închiriate au fost transmise chiar de S.C. Romtelecom S.A.⁵ și validate ulterior de consultanți. De asemenea, baza de calcul a costurilor operaționale directe în cauză este determinată utilizând informațiile puse la dispoziție de Romtelecom, validate de consultanți.

Pentru stabilirea tarifelor serviciilor furnizate prin intermediul rețelei de acces, modelul de calculație a costurilor a avut în vedere principiul neutralității tehnologice și a determinat arhitectura rețelei pe baza tehnologiei prevalente. De asemenea, trebuie avută în vedere structura modelului și faptul că acesta determină costurile pe segmente, care sunt agregate și alocate determinându-se un cost mediu al liniei, care asigură recuperarea ansamblului costurilor rețelei de acces, astfel încât nicio modificare nu se poate face în izolare. Acest principiu a stat la baza determinării costurilor tuturor serviciilor furnizate prin intermediul rețelei de acces și a fost exemplificat în contextul serviciilor de acces la bucla locală prin intermediul tarifele pentru accesul la subbucla locală. În același timp, trebuie ținut cont de faptul că modelul de calculație a costurilor utilizează date de intrare privind arhitectura rețelei, iar rezultatele utilizării acestor date de intrare, în asociere cu celelalte ipoteze și parametri de modelare, reflectă reconcilierii cu rețeaua Romtelecom, dar și optimizări specifice pentru a obține structura unei rețele eficiente.

În ceea ce privește necesitatea utilizării unor echipamente suplimentare în funcție de lungimea perechii de cupru, pe baza standardelor tehnice și a informațiilor suplimentare furnizate de S.C. Romtelecom S.A., ANCOM a introdus repetorul ca element de cost pentru serviciul de linii închiriate - segmente terminale cu capacitatea de 2Mbps, atașându-i un factor de utilizare corespunzător lungimii medii a cablurilor rețelei de acces, analizate la nivelul fiecărui MDF. Efectul modificării a constat în majorarea tarifului aferent acestui serviciu cu 2%, fără a influența rezultatele calculate pentru alte servicii.

Pentru a reflecta posibilitatea utilizării unor linii închiriate - segmente terminale cu capacitatea de 2 Mbps structurate, precum și diferențele înregistrate în ceea ce privește elementele de cost care intră în componența tarifelor pentru liniile închiriate structurate și nestructurate, ANCOM a determinat costurile aferente liniilor închiriate - segmente terminale cu capacitatea de 2 Mbps structurate și propune tarife distincte pentru furnizarea acestor servicii, la următoarele niveluri:

- pentru legăturile de acces la utilizatorul final/legăturile de acces la Beneficiar/interconectare în spațiul Beneficiarului/interconectare la distanță un tarif lunar de 162,8 euro/legătură;
- pentru legăturile de acces la Beneficiar/interconectare în camera de tragere un tarif lunar de 140,3 euro/legătură;
- pentru legăturile de acces la Beneficiar/interconectare în spațiul Operatorului (colocare) un tarif lunar de 126,9 euro/legătură.

---

⁵ A se vedea versiunea publică a modelului rețelei de acces a Romtelecom la <http://www.ancom.org.ro/DesktopModules/Interogation/DownloadFile.aspx?intSurveyID=880&intSurveyFilledInstancesID=1194372>

10. Doi operatori contestă practicarea unor tarife pentru liniile închiriate cu capacitatea mai mică de 2 Mbps mai mari decât tarifele aferente liniilor închiriate cu capacitatea de 2 Mbps. Unul dintre operatori susține că tarifele mai mici aferente legăturilor de acces de 2 Mbps decât tarifele legăturilor de acces cu capacitatea între 640 Kbps și 1024 Kbps nu justifică menținerea în ofertă a acestor capacități. Același operator susține că nu există un mecanism de implementare a unor creșteri tarifare pentru aceste servicii.

Tarifele aferente tuturor legăturilor de acces au fost determinate pe baza rezultatelor modelului de calculație a costurilor și au avut în vedere recuperarea costurilor eficiente ale tuturor componentelor necesare furnizării fiecărui serviciu. Astfel, așa cum se poate observa și din diferența între tariful aferent liniilor închiriate segmente terminale cu capacitatea de 2 Mbps structurate și cel pentru liniile nestructurate, utilizarea liniilor închiriate structurate presupune existența unor echipamente suplimentare care se regăsesc automat în costul serviciilor.

Nivelul tarifului unui serviciu reglementat, în valoare absolută sau prin raportare la tarifele altor servicii similare reglementate, nu poate constitui motiv pentru eliminarea serviciului reglementat din ofertă și nici nu poate prejudicia migrarea voluntară a clienților de la un serviciu reglementat la altul. De altfel, acesta este unul dintre obiectivele de bază ale determinării tarifelor în funcție de costuri, și anume acela ca ceilalți operatori să poată lua decizii raționale în funcție de condițiile tehnice și economice disponibile. Astfel se asigură în același timp faptul că beneficiarii nu plătesc pentru servicii care nu le sunt necesare și că Romtelecom își recuperează costurile eficiente cu furnizarea serviciului. De asemenea, deși legăturile de acces cu capacitatea între 640 Kbps și 1024 Kbps au un tarif mai mare decât serviciile de linii închiriate de capacitate de 2048 Kbps nestructurate, acestea pot fi solicitate datorită flexibilității oferite în furnizarea diverselor pachete de servicii, în configurații diferite, către diferiți beneficiari.

În ceea ce privește afirmația referitoare la mecanismul de implementare a creșterilor tarifare, reiterăm faptul că obligația impusă S.C. Romtelecom S.A. este aceea de a nu practica un tarif mai mare decât cel reglementat. În același timp, așa cum am precizat în Decizia președintelui ANCOM nr. 512/2010 privind soluționarea litigiului dintre S.C. Romtelecom S.A. și S.C. Orange România S.A.⁶, prevederile deciziei de impunere a obligațiilor „*dau dreptul acestui operator să practice pentru acest serviciu un tarif mai mic sau egal cu nivelul reglementat, cu respectarea obligațiilor de transparentă și nediscriminare.(...) Prin urmare, în măsura în care Romtelecom respectă obligațiile care i-au fost impuse, poate solicita modificarea unor tarife incluse în contractele în vigoare, mai ales în cazul în care aceste modificări vizează recuperarea costurilor cu furnizarea acestor servicii.*”

11. Stabilirea taxei de modificare de debit pentru situațiile în care Beneficiarul solicită migrarea la o viteză superioară sau inferioară, ca o desființare a conexiunii curente și apoi o înființare a conexiunii cu parametri noi.

ANCOM a determinat tariful aferent acestui serviciu pe baza datelor utilizate la stabilirea tarifelor de activare a liniei, eliminând activitățile care nu sunt necesare, precum validarea solicitării, interconectarea circuitelor și efectuarea testelor pentru linii închiriate. Tariful rezultat pentru acest serviciu este de 36,2 euro/legătură.

12. Menținerea obligației de evidență contabilă separată.

ANCOM constată că aceleași argumente în sensul necesității retragerii obligației privind evidența contabilă separată impuse S.C. Romtelecom S.A. au fost prezentate de respondent și, respectiv, analizate în detaliu de ANCOM cu ocazia fundamentării proiectelor de măsuri de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de origine a apelurilor la puncte fixe în

⁶ Decizia președintelui ANCOM nr. 512/2010 disponibilă la http://www.ancom.org.ro/Portals/57ad7180-c5e7-49f5-b282-c6475cdb7ee7/litigii_Decizie%20512_2010_soluționare%20litigiu%20RTC-OR.pdf

rețelele publice de telefonie și serviciilor de tranzit comutat al apelurilor în rețelele publice de telefonie din România⁷. Considerațiile ANCOM privind rolul, scopul și utilitatea evidenței contabile separate, realizate cu acea ocazie și reiterate în Sinteza observațiilor la proiectelor de măsuri de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de acces la elemente de infrastructură și serviciilor de acces în bandă largă, rămân valabile și în contextul prezentei analize de piață.

---

⁷ A se vedea Documentul de sinteză a observațiilor, disponibil la adresa <http://www.ancom.org.ro/DesktopModules/Interogation/DownloadFile.aspx?intSurveyID=931&intSurveyFiledInstancesID=1138572>